

Til Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007, Dep.

0030 OSLO

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 2008/00132	Doknr.: 41 41
Mottatt: 07 APR 2008	
Saksbeh.: ASR/NA/BRE	Ark.: 470
Kopi: OBS. → BRE	Avskr.:

04.04.2008

HØRINGSUTTALELSE TIL RAPPORTEN "KLIMASKIFTE FOR JORDVERNET" – VIRKEMIDLER FOR ET STERKT JORDVERN

KS har mottatt høringsbrev og rapporten "Klimaskifte for jordvernet" fra Landbruks- og matdepartementet, datert 21.01.08.

Høringsfristen var 15. mars. Det er tidligere orientert LMD om at hørings svar fra KS blir sendt etter møte i hovedstyret i mars.

Hovedstyret behandla høringssaken i sitt møte 26. mars 2008. Ved en feil ble det i vedtaket, som ble sendt med e-posten, beholdt et siste avsnitt, som ikke skulle være med i det endelige vedtaket. Vi beklager dette.

Det endelige vedtaket fra hovedstyret i KS følger vedlagt.

Med vennlig hilsen

Torunn Hovde Kaasa
rådgiver KS

08/10 Høringsuttalelse til rapporten "Klimaskifte for jordvernet" – virkemidler for et sterkt jordvern

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	26.03.2008	08/10

Vedtak

KS vil sterkt understreke at forslagene i rapporten er i klar motstrid til Regjeringens og Stortingets ambisjon om vitalisering av folkestyret og styrking av det regionale og kommunale nivå.

Utvalgets konkrete forslag medfører styrking av byråkratiets/fylkesmennenes politiske makt, noe som ikke er i tråd med KS sine målsettinger.

KS vil holde fast ved at skjønsmessige avgjørelser i hovedsak generelt skal fattes av folkevalgte organer, og mener at rapporten "klimaskifte for jordvernet" innebærer en kursendring som KS er uenig i.

KS er enig i at det er gode begrunnelser for et styrka jordvern og vil understreke at en prinsipiell aksept for at nasjonale ambisjoner om helhetlig arealplanlegging forutsetter ansvarliggjøring på lokalt nivå.

KS mener økt bruk av regionale planprosesser som verktøy for en samordna, helhetlig og forutsigbar arealplanlegging er riktig. Plan- og bygningsloven må være det viktigste politiske redskapet i jordvernpolitikken, ikke særlovgivningen.

En styrking av regional planlegging der fylkeskommunen gis et klart ansvar gjennom regional planstrategi for regionale planer, vil være et godt bidrag til et sterkere jordvern, også gjennom innsigelsesmyndighet i kommunale plansaker. (Siste seks ord av setningen vedtatt mot 4 stemmer; 2 Frp, 2 H).

KS mener Staten gjennom å gi sine føringer for regional og kommunal planlegging tidlig i disse prosessene, vil oppnå en større grad av samhandling og ansvarliggjøring av lokale og regionale myndigheter. KS mener behovet for nasjonale retningslinjer kan ivaretas gjennom regionale planprosesser og mener det er viktig med en samlet areal- og transportplan for å dreie utbyggingsmønsteret dit det er mest arealeffektivt.

KS mener det ikke er grunnlag for å hevde at kommunene har fått et for stort handlingsrom på landbruksområdet og ser ingen grunn til å revurdere avgjørelsesmyndigheten som kommunene i dag har. At kommunene nå har et helhetlig ansvar både etter plan- og bygningsloven og jordloven er avgjørende. Det gir mulighet for en helhetlig og langsiktig forvaltning av jordressursene. KS mener forslaget fra jordverngruppa om en ytterligere innstramning i jordlova for saker som gjelder tunfradeling, vil kunne føre til utilsiktede virkninger i forhold til lokale strategier for bosetting og næringsutvikling.

Norsk senter for bygdeforskning konkluderer i sin følgeevaluering av kommunene etter 2004 med at overføringen av oppgaver har vært vellykket og at kommunene gjør jobben. Målene med reformen var revitalisering av lokaldemokratiet, større lokalpolitisk engasjement omkring landbruk, bedre utnytting av lokal kunnskap, økt bruk av landbruksvirkemidler til samfunnsutvikling lokalt, og tettere kobling mellom landbruk og annen nærings- og miljøpolitikk. Det er blitt økt samhandling mellom kommunen og næringsutøverne i landbruket, og i flertallet av kommunene engasjerer lokale politikere seg mer i landbrukssaker etter reformen. Kommunene har blitt en mer aktiv landbrukspolitisk aktør.

KS mener det er viktig med ambisiøse politiske mål for reduksjon i omdisponeringen av dyrka mark, men vil understreke at det er viktig å differensiere mellom dyrka, dyrkbar og lite produktiv jordbruksmark. Det må tas hensyn til at kommunene har ulike utfordringer som krever ulik tilnærming og som må ivaretas gjennom lokale planprosesser.

KS ser først og fremst på rapporten som et sektorinnspill sterkt preget av et statlig ståsted og beklager at kommunesektoren ikke er møtearena undervegs i arbeidet. KS mener rapporten ikke representerer et samlet bilde av tilstanden i norske kommuner når det gjelder jordvern og stiller spørsmål ved en del av vurderingene som synes å basere seg på utilstrekkelig dokumentasjon. Dette underbygges av Riksrevisjonens rapport, Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge, Dokument nr 3:11 (2006-2007). I rapporten slås det fast at faktagrunnlaget er utilstrekkelig når det gjelder omdisponering av jordbruksarealer.

Antall innsigelser fra fylkeslandbruksstyrene til kommune- og reguleringsplaner blir av jordverngruppa brukt som argument for sterkere virkemidler for å styrke jordvernet. Antall innsigelser sier imidlertid lite om hvordan ulik tilnærming i kommunene har sammenheng med lokale forhold. De avveiningene kommunene gjør baserer seg på ulike utfordringer når det gjelder begrunnelser for omdisponering. I dag er det ikke mulig å utrede av tallmaterialet hvorvidt økningene fra 31 innsigelser i 2004, 35 i 2005 til 44 i 2006 skyldes strengere praktisering av jordvernet, eller om kommunene fører en mer lempelig arealpolitikk.

KS forutsetter at det videre arbeidet vil være preget av dialog og samforståelse for hvordan et styrket jordvern best kan oppnås. Økt bevissthet og forståelse for et godt jordvern fremmes først og fremst gjennom at lokalt nivå blir ansvarliggjort.

KS vil påpeke den uklarhet som skapes når manglende sektorsamordning fører til at den regionale stat ofte blir veldig sterk på enkelte områder i den utøvende politikken. Riksrevisjonen sin rapport peker også på at den sentrale samordningen er for svak, noe som kan være en forklaring på at kommunene mottar motstridende signaler fra regionale og statlige instanser i planprosessene.

KS vil understreke betydningen av at kunnskapsgrunnlaget om hvilke arealbruksformål jordbruksarealene omdisponeres til blir bedre. Digitale verktøy og visualisering vil være viktig i dette arbeidet. KS vil påpeke at det er nødvendig å forbedre og forenkle administrativ rapportering gjennom KOSTRA, og det er viktig at arbeidet med digitale plandatabaser blir forsert. KS mener derfor Staten må ta sitt ansvar for dagens mangelfulle rapporteringsrutiner og mener det er lite hensiktsmessig å bruke dagens rapporteringspraksis som grunnlag for å foreslå til dels omfattende statlig styring med det som i dag er kommunenes myndighetsområde. KS har gjennom rundskriv til kommunene bidratt til å opplyse om betydningen av korrekt rapportering.

Jordverngruppa mener at kommuneplanens arealdel ikke i tilstrekkelig grad er styrende for arealutviklingen i kommunene og at dispensasjonshjemmelen bør strammes inn. KS deler ikke dette synet og viser igjen til Riksrevisjonen, som i sin rapport påpeker at det ikke finnes oversikt over om reguleringsplanene er utarbeidet i henhold til kommuneplanens arealdel, eller i hvor stor grad det gis dispensasjoner fra kommuneplanens arealdel.

Halvdan Skard

Olav Ulleren